

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY 5

KRYTERIA OSIĄGANIA CELÓW I KRYTERIA OCENIANIA

I Wymagania edukacyjne (kluczowe treści):

Obszar	2- dopuszczająca	3- dostateczna;	4- dobra	5- bardzo dobra	6- celująca
	UCZEŃ:				
I. Kształcenie literackie i kulturowe wiersz	<u>przy pomocy nauczyciela:</u> • czyta głośno wiersz, • wymienia bohaterów wiersza, • określa osobę mówiącą w wierszu, • wyjaśnia pojęcia: podmiot liryczny, adresat utworu, • wyjaśnia, czym jest wers, strofa, rym, wers, refren, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, uosobienie i wskazuje je w utworze, • odtwarza wiersz z pamięci, samodzielnie rysuje ilustrację do wybranego fragmentu wiersza.	• czyta wiersz głośno, wyraźnie, • przedstawia bohaterów utworu, • przedstawia osobę mówiącą (podmiot liryczny) w wierszu, • przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, • wskazuje adresata utworu, • określa nastrój wiersza • wyjaśnia, czym jest wers, strofa, rym, wers, refren, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, uosobienie i wskazuje je w utworze, • wygłasza wiersz z pamięci.	• czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa, • określa temat wiersza, • określa 2-3 cechy bohaterów wiersza i podmiotu lirycznego, • opowiada w 2-3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu, • wyjaśnia, czym jest wers, strofa, rym, wers, refren, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, uosobienie i wskazuje je w utworze, • podaje przykłady rymów, • porównuje rytm w dwóch dowolnie wybranych strofach, • rysuje ilustrację do wybranego fragmentu wiersza (przekład intersemiotyczny),	• czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, • opowiada w o sytuacji przedstawionej w wierszu, o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach i wyraża swoją opinię na ten temat, • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, • opisuje adresata utworu, • nazywa uczucia, jakie wyraża utwór i wskazuje odpowiednie cytaty, • wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, • wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, • wskazuje w utworze wers, strofę, rym, wers, refren, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy,	• prezentuje informacje o autorze wiersza, • sprawnie posługuje się słownictwem oceniającym • trafnie interpretuje tytuł utworu, odnosząc się do wiedzy ogólnej, • wyjaśnia możliwe sytuacje, w których poprawne jest użycie związku frazeologicznego, • zwraca uwagę na układ i powtarzanie się rymów w tekście, analizuje ten układ, • odróżnia wiersz stroficzny od ciągłego • omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, • określa nastrój wiersza

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

			wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją.	porównanie, zdrobnienie, uosobienie i podaje ich funkcję, - dokonuje przekładu intersemiotycznego, - bezbłędnie wygłasza wiersz, modulując głos, z prawidłową dykcją.	i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów utworu, - dokonuje przekładu intersemiotycznego, - deklamuje wiersz, dokonując interpretacji głosowej,
I. Kształcenie literackie i kulturowe proza	- zna treść tekstów obowiązkowych, <u>z pomocą nauczyciela</u>; - czyta ze zrozumieniem głośno, - wymienia bohaterów utworu, - wymienia wydarzenia przedstawione w utworze, - definiuje pojęcie narratora i wskazuje go w tekście, - odróżnia mit, przypowieść, nowelę, - wyjaśnia pojęcie: motto, mitologia, - opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń, - rozdziela wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne,	- zna treść i problematykę utworów obowiązkowych, - czyta ze zrozumieniem głośno i cicho, - czyta z podziałem na role, - wyszukuje w tekście określone informacje, - przedstawia bohaterów utworu, - wskazuje postacie fantastyczne i realistyczne, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, - formuluje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, - podaje nazwy określające narratora uczestniczącego w wydarzeniach i nieuczestniczącego w wydarzeniach, - wymienia charakterystyczne cechy opowiadania, mitu, przypowieści, noweli - opowiada ustnie, zachowując kolejność	- czyta ze zrozumieniem głośno, wyraźnie z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych oraz cicho, - określa temat czytanego tekstu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa 2-3 cechy bohatera, - przedstawia sytuację, w której znalazł się bohater, - określa osobę opowiadającą o wydarzeniach, - wyraża w 2-3 zdaniach swoją opinię o lekturze, - wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania, mitu, przypowieści, - zna najbardziej znanych bohaterów mitów i przypowieści, - wskazuje w tekście	- odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej - wyraża swój sąd o bohaterach i ich zachowaniu - określa uczucia bohaterów - bierze aktywny udział w rozmowie - czyta ze zrozumieniem głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa cechy bohaterów utworu i ich relacje, - przedstawia swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, puentę - wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania,	- prezentuje informacje o autorze, a w przypadku autorów lektur obowiązkowych także o innych utworach autora, - wyjaśnia pojęcia występujące w tekście, - ciekawie opowiada o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - wyraża swój sąd o bohaterze utworu i jego zachowaniu - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - wyjaśnia znaczenie wskazanych stałych związków wyrazowych i stosuje je w zdaniach - opowiada w ciekawy sposób o własnych doświadczeniach i uczuciach, związanych z tematyką poznanych tekstów, - przygotowuje w wybranej formie (plakat, film, prezentacja)

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

		wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi, wskazuje wydarzenia, miejsca i postacie realistyczne i fantastyczne,	2 charakterystyczne cechy noweli, - wskazuje w utworze punkt kulminacyjny, - wskazuje w utworze puentę.	- opowiada w ciekawy sposób ulubiony mit - określa cechy bohaterów i przedstawia ich relacje - wyraża swój sąd o bohaterach - rozpoznaje czytany utwór jako nowelę, mit, przypowieść i wskazuje w nim charakterystyczne cechy gatunkowe.	interesujące informacje związane z poznanymi utworami czy własnymi pasjami, - weryfikuje informacje wyszukiwane w różnych źródłach, - wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury, kontekstów, - opisuje ustnie elementy świata przedstawionego i wyjaśnia, na czym polega ich wyjątkowość, - wyjaśnia przyczyny popularności mitów, - wyjaśnia, czym charakteryzuje się język utworu.
I. Kształcenie literackie i kulturowe dzieło sztuki – obraz	<u>z pomocą nauczyciela:</u> - wymienia kolory znajdujące się na obrazie, - wymienia przedmioty i postacie występujące na obrazie.	- prezentuje elementy przedstawione na obrazie, - wymienia elementy realistyczne i fantastyczne występujące na obrazie, - określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie, - próbuje określić nastrój jaki wywołuje obraz.	- określa dominujące na obrazie kolory, - opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, - określa źródło światła i ruch, - nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, - określa nastrój, jaki wywołuje obraz - opisuje w 2–3 zdaniach gesty i mimikę przedstawionych postaci, - nazywa 2–3 emocje	- określa elementy statyczne i dynamiczne obrazu, - wymienia wartości ważne w życiu człowieka na podstawie dzieła sztuki, - opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, - opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie, - opisuje umieszczone na obrazie elementy.	- określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje oraz uzasadnia swoją wypowiedź, - przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu, - omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, - dokonuje przekładu intersemiotycznego: wymyśla i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

			wyrażone przez postacie ukazane na obrazie, • objaśnia rolę przedstawionych na obrazie przedmiotów		ukazanym na obrazie, • nadaje inny tytuł obrazowi i uzasadnić swoją opinię,
I. Kształcenie literackie i kulturowe: • dramat i spektakl teatralny • dzieło filmowe • audycja radiowa	• czyta głośno ze zrozumieniem tekst dramatyczny z podziałem na role, <u>z pomocą nauczyciela:</u> • wymienia bohaterów utworu, • wymienia najważniejsze wydarzenia, • rozróżnia wydarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych, • określa, czym jest dramat, • wymienia osoby tworzące spektakl teatralny, • definiuje gatunki filmowe, • wskazuje przykłady filmów danego gatunku filmowego, • wymienia osoby tworzące audycje radiowe, • definiuje adaptację teatralną i filmową	• czyta ze zrozumieniem i odpowiednią artykulacją oraz uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, • przedstawia bohaterów, miejsce i czas wydarzeń, • formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne, • wskazuje tekst główny i tekst poboczny, • przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i opisuje ich pracę, • przedstawia 2-3 zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, • wskazuje dialog i monolog, • wskazuje elementy plakatu teatralnego, • rozróżnia gatunki filmowe • przedstawia swój ulubiony film lub gatunek filmowy, • wymienia cechy adaptacji filmowej	• opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach występujących w utworze, • określa cechy dramatu, • określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem, • opowiada w kilku zdaniach o swojej wizycie w teatrze, używając słownictwa związanego z teatrem, • odczytuje informacje z plakatu teatralnego, • określa cechy dramatu (podział na akty i sceny) • wskazuje przykłady filmów z każdego gatunku filmowego • prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy, • wypowiada się na temat swojej ulubionej audycji radiowej • w wypowiedzi posługuje się pojęciami: emisja, ramówka, program cykliczny, • wyjaśnia pojęcie adaptacja i ekranizacja.	• w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach występujących w utworze, • określa cechy bohaterów, • opisuje bohaterów, • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, • określa cechy dramatu (tekst główny i tekst poboczny, podział na akty i sceny), • przedstawia morał płynący z przedstawienia, • swobodnie używa słownictwa związanego z teatrem, • przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, kinie, • planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia, • określa charakterystyczne cechy poszczególnych gatunków filmowych, • prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy i uzasadnia swoje zdanie, • wskazuje podobieństwa i różnice między tekstem	• prezentuje informacje o autorze, • pracując w grupie planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, • pracując w grupie przygotowuje inscenizację przedstawienia, • wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, filmu • wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze, • przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni lub mitu, • podaje przykłady innych adaptacji filmowych i teatralnych, • wskazuje ekranizacje powieści młodzieżowych.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

		i teatralnej		dramatu a scenariuszem.	
II. Nauka o języku: znaki interpunkcyjne	- wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytnik, wykrzyknik, cudzysłów, - stosuje te znaki w wypowiedzeniach, - wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu - podaje zasady użycia wielokropka	- poprawnie stosuje te znaki w redagowanych przez siebie tekstach, - stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami, stawia przecinek między wyrazami stanowiącymi wyliczenie, - zapisuje tytuły utworów w cudzysłowach, - zna zasady stosowania kursywy w tekście pisanym na komputerze, - zna zasady użycia wielokropka	- stosuje poprawną odmianę rzeczowników nazywających znaki interpunkcyjne (zwłaszcza rzeczownika: <i>cudzysłów</i>), - poprawnie zapisuje wielokropki	- określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego, - stosuje kursywę zamiennie z cudzysłowem w tekście pisanym na komputerze, - poprawnie zapisuje wielokropki	redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne
II. Nauka o języku : - części mowy - rzeczownik, - przymiotnik, - czasownik, - przysłówek, - przimek, - spójnik - liczebnik	<u>z pomocą nauczyciela:</u> - wskazuje rzeczownik, - podaje liczby, rodzaj i przypadek rzeczownika - wskazuje przymiotnik, - podaje liczby, przypadki, osoby i rodzaje przymiotnika - stopniuje przymiotniki i przysłówki - wskazuje czasowniki, - podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika, - wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - określa bezokolicznik jak formę nieosobową czasownika,	- określa rodzaj rzeczownika, - odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki - odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki, - wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami, - stopniuje przymiotniki i przysłówki - odmienia czasowniki przez liczby, rodzaje i osoby, - odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - rozpoznaje bezokolicznik	- stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach, - stosuje przymiotniki w odpowiednich formach, - odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym, - stosuje czasowniki w odpowiednich formach, - określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika, - odróżnia formę osobową od nieosobowej, - tworzy przysłówki od przymiotników, - stopniuje przymiotniki i przysłówki	- określa przypadek i liczbę danego rzeczownika, - określa przypadek, rodzaj i liczbę danego przymiotnika, - określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i mnogiej, - poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach, - tworzy poprawne formy trudnych czasowników, - określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika, - używa bezokoliczników w wypowiedzi - przekształca teksty	- rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności (np. pomarańcza) - poprawnie używa różnych form rzeczowników i przymiotników, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika - opisuje szkolnego kolegę, używając przymiotników, - używa poprawnego sformułowania <i>ubieram się w płaszcz</i> - odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	- wskazuje przysłówki wśród innych części mowy, - wskazuje przyimki wśród innych części mowy, - wskazuje spójniki wśród innych części mowy, - wskazuje liczebniki wśród innych części mowy - definiuje liczebniki główne i porządkowe	- określa rodzaj czasownika, - wyszukuje przysłówki w tekście, - rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników, - wyszukuje przyimki w tekście, - wskazuje wyrażenia przyimkowe, - wyszukuje spójniki w tekście - odróżnia liczebniki główne od porządkowych - wskazuje liczebniki zbiorowe	- posługuje się przysłówkami w zdaniu, - rozpoznaje wyrażenia przyimkowe, - uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami, - stosować poprawne formy liczebników głównych i porządkowych - stosuje poprawne formy liczebników zbiorowych	pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub przyszłym, - stosuje formy prostą i złożoną czasowników w czasie przyszłym, - określa znaczenie przysłówków w zdaniu, - stopniuje przymiotniki i przysłówki - dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem, - określa znaczenie przyimków w zdaniu, - rozdziela wyrażenia przyimkowe wskazujące na miejsce i wskazujące na czas, - określa znaczenie spójników w zdaniu, - stosuje poprawne formy liczebników wielowyrzowych	z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, - redaguje tekst z wykorzystaniem różnych, celowo dobranych przysłówków, - bezbłędnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
II. Nauka o języku główne części zdania określenia	<u>z pomocą nauczyciela:</u> - podaje nazwy głównych części zdania, - definiuje przydawkę - wymienia pytania, na które odpowiada przydawka - stosuje przydawki w zdaniu - definiuje dopełnienie - definiuje okolicznik - stosuje dopełnienie i okolicznik w zdaniu	- wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności i potrafi zdefiniować podmiot szeregowy i domyślny, - wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu, - wskazuje przydawkę w zdaniu - rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażona przydawka - wskazuje dopełnienie	- wskazuje i nazywa podmiot domyślny i szeregowy - wskazuje orzeczenie w podanych zdaniach, - ustala pytania, na które odpowiada przydawka, rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażona przydawka, - ustala, na jakie pytania odpowiada dopełnienie - ustala, na jakie pytania odpowiada okolicznik	- rozpoznaje główne części zdania w tekście, - zaznacza przydawki na wykresach zdań pojedynczych, - zaznacza dopełnienie i okolicznik na wykresach zdań pojedynczych	- rozpoznaje grupę podmiotu i orzeczenia, - bezbłędnie rozpoznaje podmiot szeregowy i domyślny, - wyjaśnia znaczenie przydawek w zdaniu - układa hasła reklamujące wybrane produkty i wyjaśnić znaczenie występujących w nich przydawek - bezbłędnie sporządza wykresy zdań

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

		w zdaniu • wskazuje okolicznik w zdaniu • rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażone dopełnienie • rozpoznać części mowy, którymi jest wyrażony okolicznik			pojedynczych i zaznaczać w nich przydawki, • wyjaśnia znaczenie dopełnienia i okolicznika w zdaniu • bezbłędnie sporządza wykresy zdań pojedynczych i zaznacza dopełnienia i okoliczniki
II. Nauka o języku • zdanie i równoważnik zdania, • zdanie pojedyncze i złożone, • zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • zdanie oznajmujące, pytające i rozkazujące	<u>z pomocą nauczyciela:</u> • określa, czym jest równoważnik zdania • odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, • odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego, • rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, • potrafi: zdefiniować zdania złożone współrzędnie, złożone podrzędnie, zdania składowe w zdaniu złożonym • układać zdania złożone ze zdań składowych	• odróżnia zdanie od równoważnika zdania, • wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym, • wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym, • buduje poprawnie zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, • potrafi wskazać zdanie złożone współrzędnie, zdanie złożone podrzędnie, zdania składowe w zdaniu złożonym, zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie.	• przekształca równoważniki zdania w zdania, • układa zdania złożone ze zdań pojedynczych, • rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte, • przekształca zdania oznajmujące w pytające, • potrafi odróżniać zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie, wskazać zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie, stosować odpowiednie spójniki, łącząc zdania pojedyncze w złożone.	• przekształca zdania w równoważniki zdania i odwrotnie, • stosuje odpowiednie spójniki, łączące zdania pojedyncze w zdania złożone, • buduje zdania pojedyncze rozwinięte, • przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę, • potrafi odróżnić wykres zdania złożonego współrzędnie od wykresu zdania złożonego podrzędnie, wykonywać wykresy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie	• stosuje poprawnie różne rodzaje zdań w zależności od celu, • potrafi odróżniać zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie i samodzielnie wykonywać ich wykresy.
II. Nauka o języku zasady ortograficzne	• wymienia zasady ortograficzne pisowni: ó/u; rz/ż; ch/h; -by z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami; wielką literą imion,	• stosuje zasady ortograficzne pisowni ó/u, • tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z ó wymiennym, • stosuje zasady ortograficzne pisowni	• poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na : -uj, -uje, -unek, -us, -usz, -uch, -ura, -ulec, • korzysta ze słownika ortograficznego, • tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje	• poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym, • poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach, • poprawnie zapisuje wyrazy z rz/ż	• samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego, • poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną ó, u, rz, ż, ch, h

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	nazwisk, przydomków, tytułów, pseudonimów, nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi • poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na -ów, -ówka, -ówna, • poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na -arz, -erz, -mistrz, -mierz, • zapisuje poprawnie wyrazy z ch na końcu wyrazu, • <u>z pomocą nauczyciela</u> stosuje zasady w praktyce.	rz/ż, • poprawnie zapisuje wyrazy z ż po l, ł, r, n, • stosuje zasady ortograficzne pisowni ch/h, • poprawnie zapisuje wyrazy z h w środku wyrazu, • stosuje zasady pisowni części -by z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, • stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; • stosuje zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi.	wyrazy z rz/ż wymiennym, • tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z h wymieniającym się na – g, z, ż, • poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem nie i częstką -by , • poprawnie zapisuje imiona , nazwiska, przydomki, przezwiska, tytuły książek, filmów, programów, dzieł sztuki, • poprawnie zapisuje nazwy państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów, miast, dzielnic i wsi.	niewymiennym, • zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, • poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych	• układa krótkie, zabawne historyjki, używając wyrazów z trudnością ortograficzną • zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnością ortograficzną związaną z zasadą pisowni przeczenia nie z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, • poprawnie zapisuje wszystkie podane wyrazy – według zasad pisowni małą i wielką literą omawianych na lekcji
III. Pisanie: • list • SMS • e-mail	<u>z pomocą nauczyciela:</u> • poprawnie zapisuje miejscowość i datę, • wymienia elementy listu, • podejmuje próbę napisania listu, SMS-a i e-maila	• stosuje zwrot do adresata, • redaguje list według wzoru, • redaguje komunikatywny SMS i e-mail do kolegi	• poprawnie redaguje list, e -mail, SMS, • zapisuje adresy zgodnie z zasadami • stosuje zasady pisania listów elektronicznych • określa temat wiadomości • stosuje zwroty do adresata, zwroty grzecznościowe i zwroty	• stosuje różne zwroty do adresata, • dzieli tekst na akapity, • redaguje list do określonego adresata na podany temat, • poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym redaguje wskazane formy	• samodzielnie zgodnie z wymogami wskazanej formy wypowiedzi redaguje poprawny i wyczerpujący temat list oraz e-mail do osoby dorosłej lub instytucji.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

			pożegnalne odpowiednie do danej formy, • przestrzega etykiety językową	wypowiedzi, • podaje różnice między językiem młodzieżowym a językiem literackim na podstawie SMS-a, e-maila.	
III. Pisanie: • opis obrazu • opis pomnika • opis postaci literackiej/rzeczywistej • opis zwierzęcia	• przedstawia ogólnikowo własne wrażenia związane z odbiorem obrazu/pomnika • ogólnie wypowiada się na temat obrazu/pomnika, często korzysta z sugestii nauczyciela, • z pomocą nauczyciela i na podstawie instrukcji sporządza opis obrazu/pomnika; • podejmuje częściowo udaną próbę opisu wybranej postaci literackiej/rzeczywistej/ zwierzęcia na podstawie podanego planu opisu, • wyraża powierzchowną opinię na temat opisywanej postaci	• określa relacje przestrzenne elementów przedstawionych na obrazie, • przedstawia własne wrażenia związane z odbiorem obrazu, • opisuje obraz/pomnik, korzystając z podpowiedzi; • częściowo wnioskuje o cechach charakteru postaci literackiej/rzeczywistej na podstawie jej zachowań, nie zawsze nazywa te cechy • podejmuje próbę opisu wybranej postaci literackiej/rzeczywistej,/ zwierzęcia, kierując się podanym planem opisu, • wyraża własną opinię na temat postaci literackiej/rzeczywistej • stara się tworzyć teksty spójne logicznie, mające poprawną kompozycję.	• określa nastrój obrazu, zwraca uwagę na usytuowanie postaci, jej mimikę, wykonywaną przez nią czynność, a także uwzględnia wykorzystaną kolorystykę; częściowo korzysta z wzoru lub podpowiedzi, • tworzy tekst spójny logicznie, o poprawnej kompozycji, • posługuje się słownictwem i formami typowymi dla opisu; • w zasadzie poprawnie wnioskuje o cechach charakteru postaci literackiej/rzeczywistej/ zwierzęcia na podstawie jej/jego zachowań, z reguły poprawnie nazywa te cechy, • opisuje wybraną postać literacką/rzeczywistą/ ulubione zwierzę, korzystając ze wzoru, • wyraża własną opinię na temat opisywanej postaci i uzasadnia swoją ocenę.	• twórczo opisuje wybraną reprodukcję, tworzy tekst spójny logicznie, o poprawnej kompozycji, • swobodnie posługuje się słownictwem i formami typowymi dla opisu; • poprawnie wnioskuje o cechach charakteru postaci literackiej lub rzeczywistej, lub ulubionego zwierzęcia na podstawie jej/jego zachowań, poprawnie nazywa te cechy, • w sposób twórczy opisuje wybraną postać, • wyraża własną opinię na temat postaci i rzeczowo uzasadnia swoją ocenę.	• twórczo opisuje wybraną reprodukcję, tworzy tekst spójny logicznie, o poprawnej kompozycji • interpretacji obrazu, łącząc ją z własnym doświadczeniem, • swobodnie posługuje się słownictwem i formami typowymi dla opisu, • podejmuje próbę interpretacji obrazu w oparciu o swoje doświadczenie; • swobodnie stosuje słownictwo oceniające, • w sposób twórczy opisuje wybraną postać, • wyraża własną opinię na temat opisywanej postaci, rzeczowo uzasadnia swoją ocenę.
III. Pisanie:	• pisze sprawozdanie, korzystając ze schematu	• na podstawie wskazówek dla sprawozdawcy	• pisze sprawozdanie, zachowuje najważniejsze	• funkcjonalnie wykorzystuje słownictwo	• twórczo, zgodnie z zasadami redaguje

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

• sprawozdanie z wydarzenia, filmu, spektaklu	i wskazówek nauczyciela.	i wzoru w podręczniku pisze sprawozdanie na określony temat.	jego wyróżniki.	przydatne podczas pisania sprawozdania • redaguje sprawozdanie na określony temat, zachowuje wszystkie wyróżniki tej formy wypowiedzi.	sprawozdanie na określony temat, • posługuje się bogatym słownictwem, • wykazuje się obyciem w świecie kultury.
III. Pisanie: • instrukcja • przepis kulinarny • ogłoszenie	• na podstawie wzoru podejmuje próbę samodzielnego napisania instrukcji/przepisu, • podejmuje próbę zredagowania słowno-obrazkowej instrukcji obsługi prostego urządzenia i/lub wykonania jakiegoś przedmiotu (odwzorowuje szablon) • używa zdań pojedynczych, z reguły zachowuje logiczny wywód • pisze według podanego planu ogłoszenie o zaginięciu zwierzęcia;	• podejmuje próbę samodzielnego napisania przepisu/instrukcji, stara się zachować odpowiedni układ tekstu • dostrzega różnice między instrukcją obrazkową dotyczącą przygotowania potrawy zamieszczoną na opakowaniu lub etykiecie produktu a przepisem kulinarnym, • podejmuje próbę zredagowania słowno-obrazkowej instrukcji obsługi prostego urządzenia i/lub wykonania jakiegoś przedmiotu (odnosi się do wzoru) • z reguły stosuje właściwe formy czasowników, używa zdań pojedynczych, zachowuje logiczny wywód, stosuje słownictwo określające następstwo w czasie • pisze ogłoszenia pasujące do podanych sytuacji / okoliczności;	• pisze własny przepis/instrukcję, zachowując odpowiedni układ tekstu • dostrzega różnice między przepisem a instrukcją • redaguje słowno-obrazkową instrukcję obsługi prostego urządzenia i/lub wykonania jakiegoś przedmiotu • świadomie stosuje właściwe formy czasowników, używa zdań pojedynczych, zachowuje logiczny wywód, stosuje słownictwo określające następstwo w czasie, • pisze ogłoszenie w na zadany temat.	• pisze własny przepis/instrukcję, zachowując odpowiednią formę • zna różnice między przepisem a instrukcją • zna cechy językowo-stylistyczne instrukcji, tj. świadomie stosuje właściwe formy czasowników, używa zdań pojedynczych, zachowuje logiczny wywód, stosuje właściwe słownictwo określające następstwo w czasie • określa cel głoszenia • wykorzystuje w pisanych ogłoszeniach określenia i sformułowania zachęcające do skorzystania z oferty.	• pisze poprawnie przepis/instrukcję, zwracając uwagę na język i dostosowują go do odbiorcy • pisze własny przepis, zachowując odpowiednią formę • zna różnice między przepisem a instrukcją • zna cechy językowo-stylistyczne instrukcji, tj. świadomie stosuje właściwe formy czasowników, używa zdań pojedynczych, zachowuje logiczny wywód, stosuje właściwe słownictwo określające następstwo w czasie • zna i wykorzystuje wiedzę o kompozycji i zasadach pisania ogłoszenia, • stosuje określenia i sformułowania zachęcające do skorzystania z oferty, dostosowując język do odbiorcy;

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

IV. Samokształcenie	• doskonalą ciche i głośne czytanie; • doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji; • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, • selekcjonuje informacje; • zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line); • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słownika terminów literackich; • zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość; • rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji; • poznaje życie kulturalne swojego regionu; • rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.
--------------------------------	---

II Kryteria osiągania celów edukacyjnych (uczeń potrafi):

I. Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń potrafi:

- Wskazać elementy świata przedstawionego w tekście epickim (czas i miejsce akcji, bohaterów głównych, drugoplanowych i epizodycznych).
- Odróżnić fikcję literacką od faktów oraz zidentyfikować w utworze elementy realistyczne i fantastyczne.
- Określić i opisać plan wydarzeń (główny wątek oraz wątki poboczne, chronologię zdarzeń).
- Rozpoznać gatunki prozy właściwe dla klasy 5: nowelę, opowiadanie, mit, bajkę, legendę oraz podać ich elementarne cechy.
- Wyciągać wnioski z zachowania bohaterów i poddać je prostej ocenie moralnej lub etycznej.

2. Dzieło sztuki – obraz

Uczeń potrafi:

- Określić temat dzieła (co przedstawia obraz) oraz wskazać jego pierwszoplanowe i drugoplanowe elementy.
- Nazwać i opisać kompozycję oraz kolorystykę dzieła (np. barwy ciepłe, zimne, jasne, ciemne, kompozycja statyczna, dynamiczna).
- Nazwać emocje i nastrój, jakie wywołuje oglądany obraz.
- Sformułować prostą interpretację dzieła, łącząc jego elementy z własnymi odczuciami lub intencją artysty.

3. Dramat, spektakl teatralny, dzieło filmowe, audycja radiowa

Uczeń potrafi:

- Dramat i spektakl teatralny: Odróżnić tekst główny (dialogi, monologi) od tekstu pobocznego (dramaturgicznego – didaskaliów); wskazać podstawowe elementy spektaklu (gra aktorska, scenografia, kostiumy, reżyseria).
- Dzieło filmowe: Wskazać różnice między książką a jej adaptacją filmową; rozróżnić rolę reżysera, aktora, operatora i kompozytora muzyki filmowej; określić nastrój budowany obrazem i dźwiękiem.
- Audycja radiowa: Wskazać podstawowe środki wyrazu w radiu (słowo, dźwięk, muzyka, cisza); słuchać ze zrozumieniem komunikatu głosowego i wyodrębnić z niego kluczowe informacje.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

II. Nauka o języku

1. Znaki interpunkcyjne

Uczeń potrafi:

- Świadomie stosować na końcu zdań kropkę, pytajnik i wykrzyknik w zależności od intencji wypowiedzi.
- Wydzielać przecinkami wyrazy i zdania składowe w zdaniach złożonych.
- Poprawnie postawić przecinek przy wymienianiu części mowy lub zdań pobocznych, a także przed spójnikami (np. *że, bo, ponieważ, ale, lecz, który*).
- Zastosować dwukropek i cudzysłów przy wprowadzaniu cytatów lub dialogów w tekście.

2. Części mowy

Uczeń potrafi:

- Rozpoznać i wskazać w tekście oraz odróżnić od siebie poznane części mowy (odmienne i nieodmienne).
- Rzeczownik: Nazwać i określić jego przypadki, liczby, rodzaje; odmienić rzeczownik przez przypadki.
- Przymiotnik: Określić jego formę gramatyczną (dopasowaną do rzeczownika) i poprawnie stopniować.
- Czasownik: Określić jego osobę, liczbę, czas, tryb, rodzaj; tworzyć formy osobowe od bezokoliczników.
- Przysłówek: Rozpoznać go w zdaniu (odpowiada na pytania: *jak? gdzie? kiedy?*) i poprawnie stopniować.
- Przyimek: Rozpoznać przyimek i zauważyć, że tworzy on wyrażenia przyimkowe w połączeniu z rzeczownikiem.
- Spójnik: Wskazać spójniki w tekście i określić ich funkcję (łączenie wyrazów lub zdań).
- Liczebnik: Rozróżnić podstawowe liczebniki (główne i porządkowe) i poprawnie je zapisywać.

3. Główne części zdania i określenia

Uczeń potrafi:

- Wskazać związek główny w zdaniu poprzez poprawne zlokalizowanie podmiotu (kto? co?) i orzeczenia (co robi? w jakim jest stanie?).
- Rozpoznać i wyodrębnić określenia (części poboczne zdania), czyli przydawkę, dopełnienie i okolicznik.
- Zadać odpowiednie pytania do poszczególnych części zdania i przyporządkować je do grupy podmiotu lub grupy orzeczenia.

4. Klasyfikacja zdań (struktura i intencja)

Uczeń potrafi:

- Odróżnić zdanie (zawiera orzeczenie) od równoważnika zdania (brak formy osobowej czasownika).
- Rozróżnić zdanie pojedyncze (jedno orzeczenie) od zdania złożonego (dwa lub więcej orzeczeń).
- Odróżnić zdanie pojedyncze nierozwinięte (tylko podmiot i orzeczenie) od rozwiniętego (posiada określenia) oraz samodzielnie rozwijać zdania.
- Rozpoznać i przekształcać zdania ze względu na cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące.

5. Zasady ortograficzne

Uczeń potrafi:

- Zastosować w praktyce reguły pisowni z *ó/u, rz/ż, ch/h* (wymienne i niewymienne) oraz cząstek *-bym, -byś, -by* z różnymi częściami mowy.
- Poprawnie pisać wyrazy z *ę, q, om, em, on, en*.
- Używać wielkiej i małej litery w pisowni nazw własnych, świąt, mieszkańców miast, regionów i państw oraz tytułów utworów.
- Świadomie korzystać ze słownika ortograficznego w celu weryfikacji trudnych wyrazów.

III. Pisanie (Tworzenie wypowiedzi)

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

1. Formy użytkowe (List, SMS, e-mail, ogłoszenie, instrukcja, przepis)

Uczeń potrafi:

- List: Zredagować tradycyjny list, uwzględniając wymogi formalne (miejscowość, data, nagłówek, trójdzielność: wstęp, rozwinięcie, zakończenie, zwrot pożegnalny i podpis); stosować wielką literę w zaimkach grzecznościowych (*Ciebie, Wam*).
- SMS: Tworzyć krótkie, zwięzłe wiadomości tekstowe dostosowane do celu i odbiorcy, zachowując kulturę komunikacji.
- E-mail: Napisać poprawny list elektroniczny (uzupełnić temat, zastosować zwroty powitalne i pożegnalne adekwatne do relacji z odbiorcą).
- Ogłoszenie: Zredagować ogłoszenie zawierające 5 kluczowych informacji: *kto? co? gdzie? kiedy? w jakim celu/na jakich warunkach?* oraz wskazać dane kontaktowe.
- Instrukcja i przepis kulinarny: Zapisać jasny, uporządkowany chronologicznie ciąg czynności, stosując formy bezosobowe czasownika lub tryb rozkazujący (*wymieszaj, dodaj / należy wymieszać, dodać*).

2. Opis (Obraz, pomnik, postać, zwierzę)

Uczeń potrafi:

- Opis obrazu: Skonstruować tekst porządkujący elementy przestrzenne (używać wyrażen: *na pierwszym planie, w tle, po prawej stronie, u góry*) i zwerbalizować cechy plastyczne dzieła.
- Opis pomnika: Przedstawić lokalizację, wygląd, materiał wykonania pomnika, wskazać kogo lub co upamiętnia oraz opisać otoczenie pomnika na podstawie obserwacji bądź fotografii.
- Opis postaci literackiej/rzeczywistej: Przedstawić postać, opisać jej wygląd zewnętrzny (twarz, sylwetka, ubiór), cechy charakteru oraz usposobienie, popierając je przykładami zachowań.
- Opis zwierzęcia: Opisać cechy zewnętrzne zwierzęcia (wielkość, maść, budowa ciała) oraz jego zachowanie, nawyki i sposób poruszania się.

3. Sprawozdanie (Wydarzenie, film, spektakl)

Uczeń potrafi:

- Zachować trójdzielną kompozycję (wstęp ze wskazaniem czasu, miejsca i celu wydarzenia; rozwinięcie; zakończenie zawierające ocenę).
- Przedstawić wydarzenia chronologicznie, stosując wskaźniki czasu i spójności tekstu (np. *na początku, następnie, potem, na koniec, w kolejnej scenie*).
- Sformułować krótką, osobistą opinię (recenzję) na temat obejrzanego filmu lub spektaklu teatralnego.

III. Kryteria oceniania

Ocena	Kryteria osiągnięć ucznia
1 – niedostateczna	Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności przewidzianych dla klasy V. Nie wykonuje prostych zadań nawet przy pomocy nauczyciela, nie rozumie podstawowych poleceń, nie podejmuje systematycznie prób pracy i nie korzysta z udzielanej pomocy.
2 – dopuszczająca	Uczeń opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym. Wykonuje proste, typowe zadania, często korzystając z instrukcji,

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

Ocena	Kryteria osiągnięć ucznia
	wzoru, wypowiedzi lub bezpośredniej pomocy nauczyciela. Potrafi wykorzystać podstawową wiedzę w znanych sytuacjach.
3 – dostateczna	Uczeń opanował najważniejsze wiadomości i umiejętności. Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące treści poznanych i wcześniej ćwiczonych. Rozumie podstawowe pojęcia, potrafi zastosować poznane zasady i tworzy proste, zrozumiałe wypowiedzi.
4 – dobra	Uczeń poprawnie i samodzielnie wykorzystuje poznaną wiedzę. Potrafi zastosować ją w typowych sytuacjach, analizować podstawowe problemy, formułować własne wypowiedzi oraz uzasadniać swoje rozwiązania. Dbą o poprawność językową i potrafi częściowo korygować własne błędy.
5 – bardzo dobra	Uczeń sprawnie wykorzystuje wiedzę w różnych sytuacjach. Samodzielnie analizuje, porównuje, wnioskuje i argumentuje. Potrafi interpretować teksty, tworzyć rozbudowane i poprawne wypowiedzi, świadomie korzystać ze źródeł oraz dokonywać samodzielnej korekty własnej pracy.
6 – celująca	Uczeń twórczo wykorzystuje wiedzę, również w nowych i nietypowych sytuacjach. Samodzielnie poszukuje rozwiązań, proponuje własne pomysły, łączy wiadomości z różnych obszarów i wykorzystuje je w praktyce. Wykazuje ponadprzeciętną samodzielność, kreatywność, umiejętność argumentowania, rozwiązywania problemów i autorefleksji.

UWAGI DO STOSOWANIA W OCENIANIU:

1. Wymagania mają charakter narastający – uczeń otrzymujący ocenę wyższą powinien spełniać również wymagania określone dla ocen niższych.
2. Ocena niedostateczna nie jest konsekwencją pojedynczego błędu, braku jednej pracy lub trudności występujących wyłącznie w jednym obszarze. Ocenę klasyfikacyjną ustala się na podstawie całościowego poziomu osiągnięć ucznia.
3. W ocenianiu należy uwzględniać indywidualne możliwości psychofizyczne i edukacyjne ucznia oraz dostosowanie wymagań wynikające z rozpoznanych potrzeb.
4. Szczególne znaczenie ma rozwój kompetencji językowych: rozumienie wypowiedzi, czytanie, formułowanie własnych wypowiedzi, selekcionowanie i przetwarzanie informacji oraz dostosowywanie komunikatu do sytuacji i odbiorcy.
5. Ocenie podlega również umiejętność korzystania ze źródeł, krytycznej oceny informacji, poszanowania autorstwa oraz bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych.
6. W zakresie tworzenia wypowiedzi bierze się pod uwagę m.in. treść, zgodność z tematem i formą, kompozycję, spójność, poprawność językową, zasób słownictwa, ortografię, interpunkcję oraz samodzielność redagowania i poprawiania tekstu.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

7. W zakresie odbioru literatury i innych tekstów kultury ocenia się nie tylko znajomość treści, lecz także rozumienie, analizowanie, interpretowanie, uzasadnianie własnego odczytania, wyciąganie wniosków oraz odnoszenie tekstu do wartości i doświadczeń.
8. Przy ocenie najwyższej szczególnie istotne są: samodzielność, twórcze wykorzystanie wiedzy, umiejętność rozwiązywania problemów, argumentowanie, łączenie różnych dziedzin, inicjowanie działań oraz świadoma autorefleksja.
9. Przy różnicowaniu ocen nauczyciel bierze pod uwagę nie tylko poprawność odpowiedzi, lecz także stopień samodzielności ucznia.
10. Uczeń klasy piątej powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami obowiązującymi w klasach niższych (I – IV).
11. Nauczyciel dokonuje wyboru omawianych w danym roku lektur i tekstów w oparciu o podstawę programową, realizowany program, możliwości i potrzeby klasy.

Lektury obowiązkowe dla II etapu klasy 4-6 – stara podstawa programowa (rozkład lektur w ciągu 3 lat zależy od nauczyciela):

- Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*;
- Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks);
- Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*;
- Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*;
- John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*;